

Василь МАРТЮК

директор Благодійного фонду Агрохолдингу «Мрія»

Нонна ШМІДІК

заступник директора Агрохолдингу «Мрія»

ПІДТРИМКА КООПЕРАТИВНОГО РУХУ АГРОХОЛДИНГОМ «МРІЯ»

Кооперація є одним із рушіїв сучасної економіки, який здатен суттєво впливати на соціально-економічну ситуацію в сільській місцевості, сприяти підвищенню зайнятості сільського населення через безпосереднє створення робочих місць, а також сприяти розвитку малого підприємництва на селі.

Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив – це кооператив, що утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб – виробників сільськогосподарської продукції для організації обслуговування, спрямованого на зменшення витрат та/або збільшення доходів членів цього кооперативу під час провадження ними сільськогосподарської діяльності та на захист їхніх економічних інтересів.

Таблиця 1

Відмінності обслуговуючого кооперативу від «колгоспу»

	Обслуговуючий кооператив	Виробничий кооператив («колгосп»)
Мета	Збільшувати прибуток членів СОК	Отримання прибутку для підприємства
Завдання	Надавати послуги для розвитку власного виробництва учасників СОК	Спільне виробництво
Засновники	Юридичні та фізичні особи	Лише фізичні особи
Особиста трудова участь	Не передбачається	Обов'язкова трудова участь
Особиста економічна діяльності	Обов'язкова особиста господарська (підприємницька) діяльність	Не передбачається
Розподіл прибутку	+ Дохід від особистої господарської діяльності + Послуги СОК по собівартості + Оптові закупівельні та збутові ціни + Кооперативні виплати	Основний дохід членів є заробітна плата, яку вони отримують працюючи в кооперативі (кооперативні виплати є додатковим шляхом розподілу прибутку)
Надання послуг	Лише членам кооперативу	Без обмеження
Оподаткування	Можливість отримати неприбутковий статус	Прибутковий статус та сплата усіх податків

Мета, принципи роботи і основні пріоритети агрохолдингу «Мрія» щодо розвитку кооперативів:

- підвищення рівня зайнятості та доходу сільських сімей;
- ефективне ведення особистого селянського господарства;
- створення нових робочих місць у сільській місцевості;
- розвиток та популяризація нішевих ринків (екологічна сільськогосподарська продукція, ягоди, овочі);
- розвиток кооперативного руху, як ефективного елемента громадянського суспільства.

Пріоритети:

- ініціативність громади та наявність лідера;
- реалістична ідея, наявність бізнес-плану;
- кількість землі в оренді «Мрії» та лояльність громади;
- максимальне залучення до кооперативу пайовиків «Мрії»;
- перспектива розширення СОК на інші населені пункти.

Ресурси:

- навчання(семінари) та обмін досвідом(поїздки у СОК);
- співфінансування закупівлі обладнання, насіння, саджанців;
- оптова ціна, добрива, допомога з обробіткою ґрунту;
- юридичний, бухгалтерський та агрономічний супровід;
- допомога із реалізацією продукції та пошуком збуту.

Підтримка кооперативів. Тернопільська область:

- «Файна Поляна» – 664 тис. грн.,
- «Годувальниця» – 88 тис. грн. (с. Біще Бережанського р-ну);
- «Добре молоко» – 123 тис. грн. (с. Конюхи Козівського р-ну);
- МПП «ЕКОМ» – 15 тис. грн. + 20 тис. грн. (с. Куряни Бережанського р-ну);
- «Щедрий край» – 100 тис. грн. (с. Старий Почаїв Кременецького р-ну);
- «Старий млин» – 86 тис. грн. + 30 тис. грн. (с. Ценів Козівського р-ну).

Хмельницька область:

- «Купинчанка» – 125 тис. грн. (с. Купин Городоцького р-ну);
- Кооператив по обробітці ґрунту – 294 тис. грн. (Чемеровецький р-н.)

Чернівецька область:

- «Подвірняночка» – 82 тис. грн. + 230 тис. грн. (с. Подвірне Новоселицького р-ну);
- Молочний кооператив + ветеринарні послуги (села Біще, Рекшин, Двірці

Бережанського р-ну, с. Конюхи Козівського р-ну Тернопільської обл., с. Ріпчиці Дрогобицького р-ну Львівської обл., с. Сороки Городенківського р-ну Івано-Франківської обл.

- Ягідні кооперативи (Львівська, Тернопільська області);
- Кооператив із вирощування кролів (Васильківці, Нижбірок Гусятинського р-ну);
- Обслуговуючі кооперативи (техніка) Хмельницька, Тернопільська області;
- Заготівельно-збутові (морква, квасоля, часник, інші овочі).

Агрохолдинг «МРІЯ» проводить конкурс підтримки кооперативів

Таблиця 2

Конкурс підтримки кооперативів від Агрохолдингу «МРІЯ»

	I категорія «Старт»	II категорія «Розвиток»
Хто може подавати заявку?	Ініціативні групи, новостворені СОК	Діючі СОК із досвідом діяльності (від 2 років)
Безповоротна фінансова допомога на придбання основних засобів	До 100 тис. грн.	-
БЕЗ ВІДСОТКОВА ПОВОРОТНА фінансова допомога на придбання основних засобів	До 200 тис. грн. терміном до 2 років	До 500 тис. грн. терміном до 2 років
Розмір співфінансування із власних коштів	Мінімум 20%	Мінімум 50%

Агрохолдинг обробляє землі у Львівській, Тернопільській, Хмельницькій, Чернівецькій, Івано-Франківській і Рівненській областях. Компанія має значний досвід у сільгоспвиробництві, який її співробітники вміло поєднують із застосуванням передових технологій, сучасного обладнання та сільськогосподарської техніки, а також з ефективним всебічним і раціональним використанням природних та земельних ресурсів:

- 180 тис. га в шести областях, 50 районах, 316 територіальних громадах;
- 2 500 робочих місць;
- понад 970 одиниць с/г техніки
- власні елеватори і зерноховища загальною потужністю 600 тис. т.;

- насінневий завод (300 т. високоякісного насіння в день);
- вирощування с/г культур: пшениця, соняшник, картопля, кукурудза, соя, ріпак, ячмінь, горох, гречка, сорго;
- понад 20 сортів картоплі;
- два сучасних картоплесховища загальною місткістю 100 тис. т.;
- два крохмальні заводи.

Григорій МОНАСТІРСЬКИЙ

д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи
Тернопільський національний економічний університет

**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР НОВОГО АДМІНІСТРАТИВНО-
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ**

Економічний і соціальний розвиток ресурсно та просторово невід’ємно пов’язаний з певною територією, від характеристик та особливостей якої великою мірою залежить його спрямованість та динаміка.

Відповідно до теорії організації її комплексний розвиток можливий лише за умови цілеспрямованого розвитку всіх її елементів, що є повноцінними носіями системних властивостей [3]. Територіально-управлінськими компонентами будь-якої країни є її адміністративно-територіальні одиниці, що формують її адміністративно-територіальний устрій. В Україні на сучасному етапі можна виділити чотири рівні адміністративно-територіального устрою: загальнодержавний, обласний, районний та первинний.

В країнах постсоціалістичного табору в трансформаційний період постала проблема становлення інституційно окреслених життєздатних адміністративно-територіальних одиниць, які б відповідали критеріям нормативно-правової визначеності, організаційної завершеності та фінансово-економічної достатності. Регіоналізація, територіальна децентралізація влади та поділ повноважень між різними владними рівнями були та залишаються предметом дискусій в країнах колишнього соцтабору.

Однією з основних характеристик муніципального утворення (що в нових координатах адміністративно-територіального устрою України отримує назву громада) є його життєздатність. Під життєздатним муніципальним утворенням ми розуміємо свідомо сформовану, економічно, соціально й політично активну людську спільноту, максимально самодостатню у своєму існуванні й розвитку з погляду забезпечення фінансовими та економічними ресурсами.

Оцінка муніципального управління в Україні та країнах Європи з позиції його територіальної основи дає підстави стверджувати, що в Україні існують об’єктивні територіально-просторові бар’єри реалізації потенціалу місцевого самоврядування [1, 4]. Проведене дослідження функціонування та розвитку муніципальних утворень довело, що однією з основних причин несприятливої соціально-економічної ситуації в малих муніципальних утвореннях, особливо сільських, є невідповідність сільських територіальних громад вимогам життєздатності територіальних спільнот низового рівня: кількість членів громади не менша мінімально можливого рівня, фінансова автономія, організаційно-правова незалежність, державна підтримка та захищеність, системна цілісність.

Сьогодні адміністративно-територіальний устрій України характеризується надзвичайною подрібненістю, що й визначає об’єктивну нежиттєздатність територіальних спільнот низового рівня. В Україні ці утворення в 2,4 рази менші, ніж в Польщі, за площею та в 3,8 рази за чисельністю населення. Щодо Швеції ця відмінність є ще разючішою (відповідно, в 30,1 та 7,7 рази менше) [4]. До того ж, навіть з урахуванням існування великих міських територіальних громад, середня чисельність населення муніципального утворення в Україні не відповідає мінімальному рівню. Як зазначалося вище, процес подрібнення